2021. M76T
2021L029A1IL

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Scrúdú na hArdteistiméireachta, 2021

Staidéar Foirgníochta

Teoiric - Ardleibhéal

(240 marc)

Dé hAoine, 18 Meitheamh
Tráthnóna, 2:00 - 5:00

(a) *Freagair* ***ceithre*** *cheist* ***ar bith****.*

(b) *Tá na ceisteanna go léir ar aon mharc.*

(c) *Ní mór na freagraí a scríobh i ndúch.*

(d) *Ní mór na líníochtaí agus na sceitsí a dhéanamh le peann luaidhe.*

(e) *Scríobh uimhir na ceiste go soiléir roimh gach freagra ar leith.*

(f) *Is cóir sceitsí néata saorláimhe a dhéanamh chun tuairiscí scríofa a léiriú.*

(g) *Ní mór an t-ainm, na méideanna, na toisí agus na sonraí riachtanacha eile i gcás gach ábhair ar leith a luaitear a bhreacadh ar na líníochtaí.*

Rinneadh coigeartuithe ar scrúdpháipéir 2021 d'fhonn aon chur isteach ar an bhfoghlaim a tharla de bharr COVID-19 a chúiteamh. D'fhéadfadh sé nach bhfuil an struchtúr agus an leagan amach céanna ar an scrúdpháipéar seo is a bhí ar scrúdpháipéir i mblianta eile roimhe nó ina dhiaidh seo.

1. Sa sceitse taispeántar doras seachtrach adhmaid a dearadh chun rochtain éasca a chur ar fáil do gach duine sa teach cónaithe. Doras ardinslithe atá ann le cláir cheartingearacha ar an dá thaobh. Is balla 400 mm é balla an tí de thógáil bloc coincréite ina bhfuil cuas láninslithe. Is urlár soladach coincréite ardinslithe é urlár na talún agus tá bailchríoch shaor chrua-adhmaid 20 mm le teanga agus eitre air.

(a) De réir scála 1:5, tarraing gearradh ceartingearach trí lár an dorais, tríd an mballa seachtrach agus trí urlár na talún. Taispeáin na gnáth-shonraí tógála ó bhun na dúshraithe stéille go dtí leibhéal atá 400 mm os cionn leibhéal críochnaithe an urláir.

Taispeáin leithead 1.0 méadar ar dhá thaobh an dorais.

(b) Taispeáin ar do líníocht an ghnáth-shonraíocht dearaidh chun droichead teirmeach a chosc ag an tairseach.

2. **(a)** Faoi **gach** ceannteideal seo a leanas, pléigh go mionchruinn an dualgas cúraim a bhíonn ar gach oibrí maidir le hardchaighdeáin sábháilteachta a choinneáil ar láithreán tógála:

- oiliúint sábháilteachta
- trealamh cosanta pearsanta (*PPE* i mBéarla)
- faireachas.

(b) Pléigh go mionchruinn riosca féideartha **amháin** a bhaineann le gach ceann díobh seo a leanas:

- stoc simléir á dheisiú
- cáblaí leictreacha lasnairde
- sláinte agus sláinteachas ar an láithreán.

(c) Bain úsáid as nótaí agus sceitsí saorláimhe agus tabhair breac-chuntas ar **dhá** nós imeachta shonracha sábháilteachta nach mór a chomhlíonadh chun fáil réidh le **gach** riosca a luaitear ag **2(b)** thuas.

3. Sa líníocht taispeántar an bonnchló de theach dhá stór leathscoite agus a ghairdín cúil. Tá aghaidh chúlbhalla **A-A** ó dheas. Teastaíonn spás oifige baile ó na húinéirí, rud a chuirfidh lena sláinte agus lena bhfolláine agus iad ag obair ón mbaile. Tá sé beartaithe acu spás oifige aon stóir, nach mbeidh achar níos mó ná 18.0 m^2 ann, a thógáil ag cúl an tí.

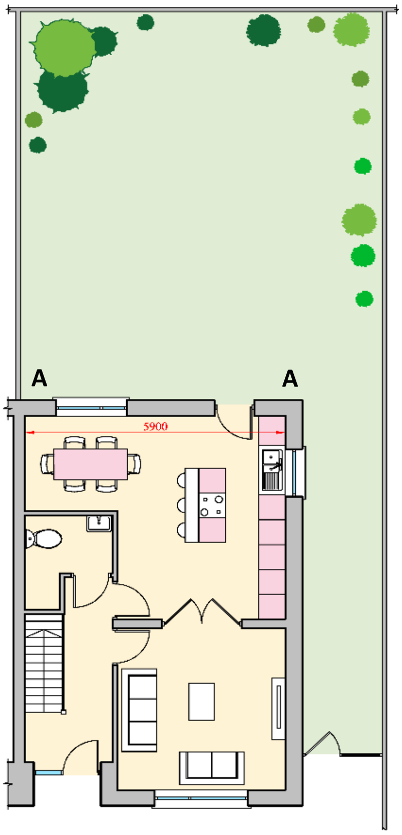

(a) Pléigh go mionchruinn **trí** chúinse dearaidh nach mór a chur san áireamh i ndearadh an spáis oifige baile seo a chuirfidh lena shláinte agus lena bhfolláine.

(b) Bain úsáid as nótaí agus sceitsí saorláimhe agus taispeáin an leagan amach a mholann tú don spás oifige agus ina gcuimsítear gach ceann de na cúinsí dearaidh a phléigh tú ag **3(a)** thuas.

Cosain do roghanna dearaidh.

(c) Pléigh **dhá** bhuntáiste agus **dhá** mhíbhuntáiste a bhaineann le bheith ag obair in oifig bhaile.

4. **(a)** Bain úsáid as nótaí agus sceitsí saorláimhe agus pléigh go mionchruinn **gach** ceann de na cúinsí seo a leanas a chuirtear san áireamh nuair a bhíonn láithreán oiriúnach á roghnú le haghaidh teach nua amuigh faoin tuath:

- fáil ar sheirbhísí
- crainn agus fálta sceach atá ann cheana féin
- topagrafaíocht an láithreáin.

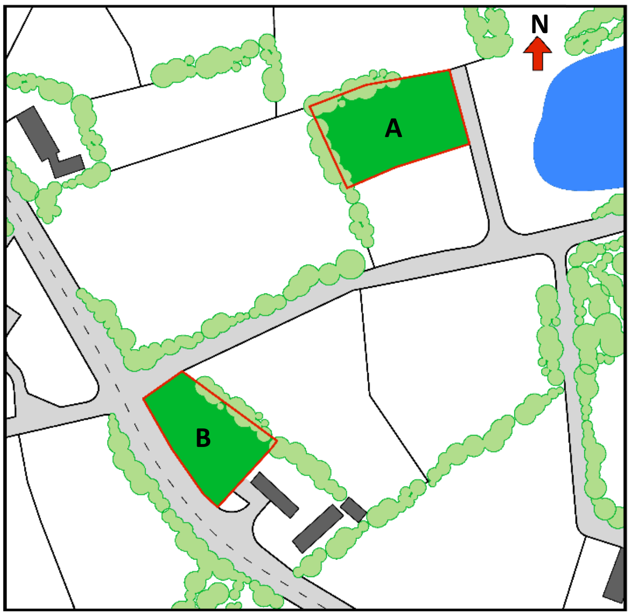

(b) Taispeántar sliocht as léarscáil de shuíomh láithreáin. Is láithreáin iad **A** agus **B** a d'fhéadfadh a bheith oiriúnach le haghaidh teach nua faoin tuath. Roghnaigh an suíomh is fearr leat agus déan plé ar **thrí** chúinse a chuir tú san áireamh nuair a bhí an láithreán á roghnú agat.

(c) Tarraing sceitse dea-chomhréireach den láithreán a roghnaigh tú agus de na teorainneacha is gaire dó.

Taispeáin ar do sceitse:

- do rogha suíomh agus treoshuíomh le haghaidh teach ar an láithreán
- do rogha leagan amach ar an ngeata isteach ag an mbóthar agus ar an gcabhsa go dtí an teach.

Cosain do rogha dearaidh i n**gach** cás díobh sin thuas.

5. Sa sceitse taispeántar sonraíocht dearaidh an bhalla sheachtraigh atá beartaithe do theach nua de thógáil fráma adhmaid.

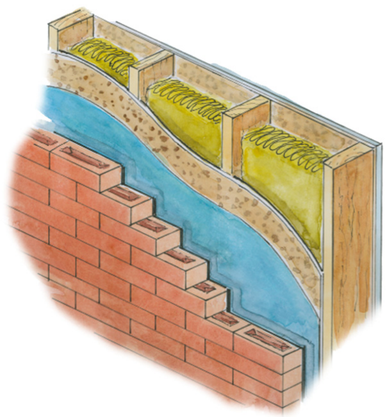

(a) Ríomh U-luach an bhalla, ag glacadh leis gur mar seo a leanas atá seicheamh agus sonraí na tógála:

Bríce seachtrach	tiús	100 mm
Cuas glan	leithead	50 mm
Clár sliseog treoshuite (*OSB* i mBéarla)	tiús	9 mm
Stoda adhmaid	tiús	175 mm
Insliú ceallalóis idir na stodaí	tiús	175 mm
Clár sliseog treoshuite	tiús	9 mm
Plástarchlár	tiús	12.5 mm

Sonraí teirmeacha an bhalla sheachtraigh:

Friotaíocht an dromchla sheachtraigh	(R)	0.048	m^2	$^0C/W$
Friotachas an bhríce sheachtraigh	(r)	1.300	m	$^0C/W$
Friotaíocht an chuais ghlain	(R)	0.440	m^2	$^0C/W$
Seoltacht an chláir sliseog treoshuite (*OSB*)	(k)	0.130	W/m	^0C
Seoltacht an inslithe ceallalóis	(k)	0.039	W/m	^0C
Seoltacht an chláir sliseog treoshuite (*OSB*)	(k)	0.130	W/m	^0C
Seoltacht an phlástarchláir	(k)	0.250	W/m	^0C
Friotaíocht an dromchla inmheánaigh	(R)	0.130	m^2	$^0C/W$

***Nóta**: Ní gá stodaí adhmaid a chur san áireamh i do chuid ríomhaireachtaí.*

(b) Tá sé beartaithe an balla fráma adhmaid thuas a athdhearadh agus a airíonna teirmeacha a uasghrádú, chun caighdeán an Tí Éighníomhaigh a bhaint amach, trí insliú d'olann caorach a chur le dearadh an duille inmheánaigh.

Más luach 0.034 W/m ^0C é seoltacht (k) na holla caorach, ríomh tiús an inslithe breise is gá chun U-luach 0.15 W/m^2 ^0C a bhaint amach.

(c) Bain úsáid as nótaí agus sceitsí saorláimhe, agus pléigh cén fáth gur gá sraith srianta taise agus sraith srianta gaile a chur isteach i dtógáil fráma adhmaid.

6. Taispeántar aghaidhchló agus bonnchló d'urlár na talún de chuid teach sraithe a tógadh i suíomh uirbeach. Is de thógáil fráma adhmaid iad na ballaí seachtracha agus tá bailchríoch de bhloic choincréite rindreáilte agus de chumhdach céadair orthu. Soláthraítear téamh lárnach trí fhoinse teasa in-athnuaite. Dearadh an teach chun gur beag an tionchar a bheidh ag an teach ar an timpeallacht.

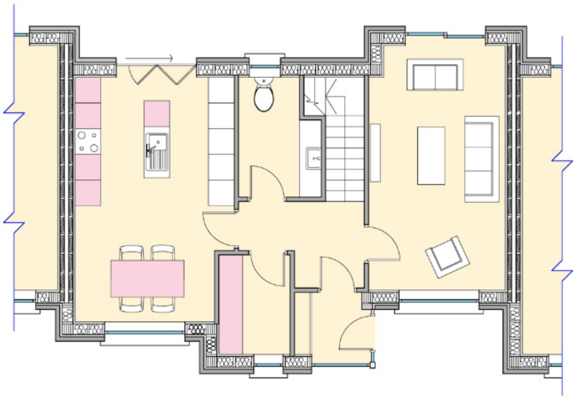

(a) Ag tagairt don dearadh a thaispeántar, bain úsáid as nótaí agus sceitsí saorláimhe agus pléigh go mionchruinn **trí** ghné den dearadh a chinntíonn gur beag an tionchar a bheidh ag an teach ar an timpeallacht.

(b) Is cúinse tábhachtach é úsáid fuinnimh oibriúcháin nuair atáthar ag dearadh i gcomhair tionchar íseal timpeallachta. Bain úsáid as nótaí agus sceitsí saorláimhe agus pléigh **dhá** ghné a d'fhéadfaí a chur leis an teach chun úsáid fuinnimh sa teach a laghdú tuilleadh.

(c) Pléigh go mionchruinn **dhá** bhuntáiste a bhaineann le teach a dhearadh ina mbeidh úsáid íseal fuinnimh oibriúcháin ann nuair a bheidh an teach tógtha.

7. Tá stoc simléir ag gobadh aníos trí dhíon claonta ag leibhéal an mhullaigh, mar a thaispeántar. Is de thógáil bloc soladach coincréite é an stoc simléir agus tá bailchríoch rindreáilte de ghaineamh agus stroighin air. Tá claonadh 45° sa díon gearrtha traidisiúnta agus tá bailchríoch sclátaí air.

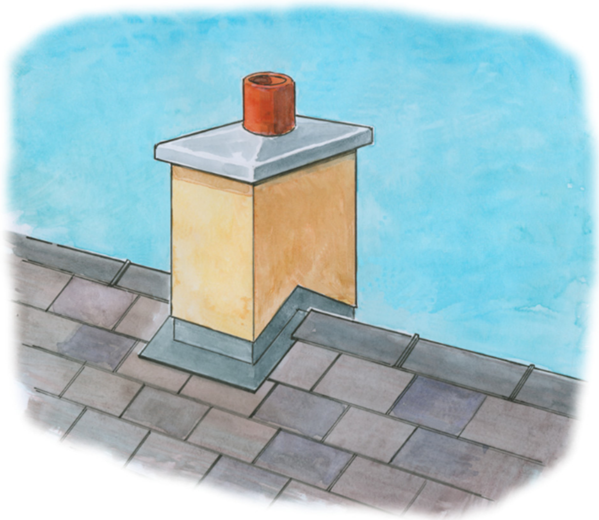

(a) De réir scála 1:5, tarraing gearradh ceartingearach trí lár stoc an tsimléir agus trí struchtúr an dín. Is cóir na gnáth-shonraí tógála trí stoc an tsimléir, tríd an línéalach múcháin, trí chaidhp an tsimléir agus trí chuid de struchtúr an dín a thaispeáint sa ghearradh.

Taispeáin ar do líníocht **trí** chúrsa sclátaí ar dhá thaobh an tsimléir.

(b) Taispeáin ar do líníocht **dhá** ghnáth-shonra dearaidh a choiscfeadh ar an taise teacht isteach ag an cumar idir an díon agus stoc an tsimléir.

8. Sa sceitse taispeántar sorn a dhónn adhmad a úsáidtear chun uisce te agus téamh lárnach a sholáthar i dteach cónaithe dhá stór.

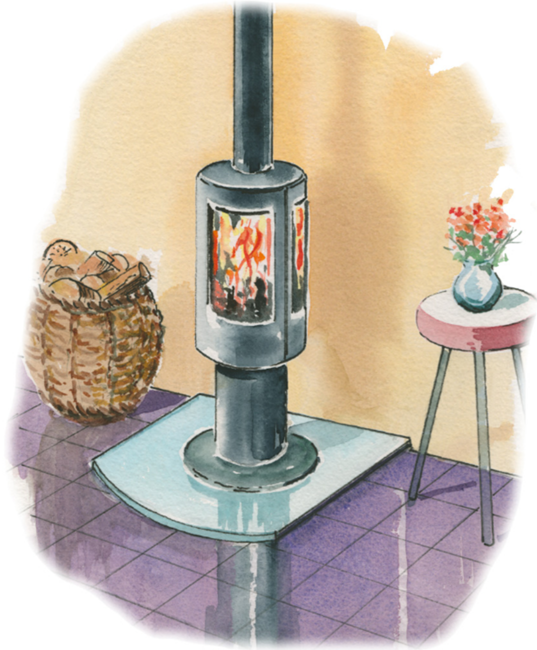

(a) Bain úsáid as nótaí agus léaráid aonlíneach, agus taispeáin an gnáth-leagan amach dearaidh don chóras téimh **agus** do chóras an uisce the. Taispeáin **dhá** chrios téimh a rialaítear go neamhspleách ar a chéile, ceann ar gach urlár. Bíodh **trí** radaitheoir san áireamh ar gach urlár agus tabhair gnáth-thoisí na píboibre.

(b) Bain úsáid as nótaí agus sceitsí saorláimhe, agus déan cur síos ar **dhá** ghné a chuirfeadh le héifeacht an chórais téimh.
Pléigh an tábhacht a bhaineann le **gach** gné a shonraítear.

(c) Déan cur síos ar **dhá** bhuntáiste a bhaineann le córas caidéil teasa Aeir go hUisce a chur isteach sa teach, mar mhalairt ar an sorn.

9. **(a)** Pléigh go mionchruinn **trí** chúinse nach mór a chur san áireamh nuair a dheartar leagan amach na soicéad le haghaidh córas leictreachais i dteach cónaithe.

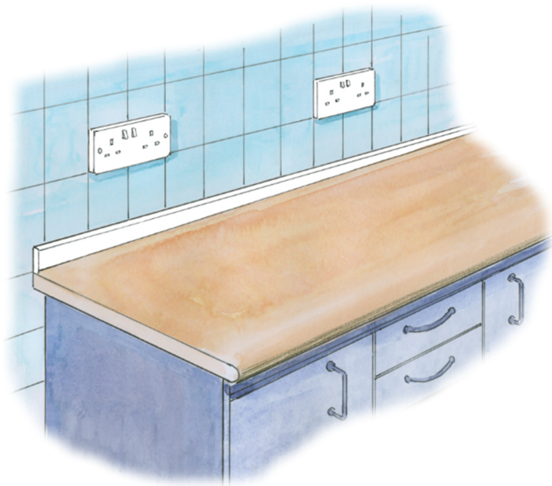

(b) Bain úsáid as nótaí agus sceitsí saorláimhe, agus taispeáin an dearadh le haghaidh ghnáth-leagan amach an tsreangaithe i gcomhair ciorcad príomhlíonra fáinneach, agus bíodh na nithe seo a leanas san áireamh:

- clár dáileacháin
- **trí** shoicéid leictreacha.

Taispeáin gnáth-thoisí agus cód dathanna na gcáblaí leictreacha.

(c) De réir na Rialachán Foirgníochta reatha, ní mór don chóimheas fuinnimh in-athnuaite (*RER* i mBéarla) a bhíonn ag gach teach nua a bheith ag leibhéal 20%. Déan cur síos ar **dhá** bhuntáiste don úinéir tí a bhaineann lena chuid leictreachais féin a ghiniúint trí mhicrighiniúint a úsáid chun cabhrú leis an riachtanas fuinnimh seo a chomhlíonadh.

10. Sa scetise taispeántar an dearadh atá beartaithe le haghaidh teach cónaithe amuigh faoin tuath. Fuarthas spreagadh don dearadh ó ailtireacht dhúchasach na hÉireann.

(a) Pléigh **dhá** chúis a bhféadfadh rótheamh ón ngrian tarlú sa teach a thaispeántar, agus pléigh **dhá** bhealach a bhféadfadh an rótheamh seo ón ngrian dul i gcion ar mhuintir an tí.

(b) Bain úsáid as nótaí agus sceitsí saorláimhe, agus mol **dhá** bhealach chun laghdú a chur ar an dóchúlacht go dtarlódh rótheamh ón ngrian, fad is go bhfantar dílis do dhearadh an tí.

(c) Bain úsáid as nótaí agus sceitsí agus pléigh **dhá** ghné i ndearadh an tí a thaispeántar a chuidíonn chun a chinntiú go mbíonn an teach ag teacht lena shuíomh tuaithe.

NÓ

10. "Tá féidearthachtaí nach beag ann maidir le scoileanna, séipéil, muilte agus foirgnimh feirme amuigh faoin tuath a bhíodh in úsáid a athchóiriú agus a athúsáid, rud a chaomhnóidh na foirgnimh stairiúla seo atá folamh faoi láthair. Is cur chuige é seo atá mar bhonn taca faoin bhforbairt inbhuanaithe sa mhéid is gcoinníonn sé ár n-oidhreacht thógtha slán, agus ag an am céanna go mbaintear úsáid arís as struchtúir fholmha. Is féidir le hathúsáid na bhfoirgneamh seo cuidiú leis an éileamh ar thithíocht a laghdú fad is go cuidíonn sé le dearadh dúchasach an cheantair a chaomhnú."

Arna chur in oiriúint ó: ***County Roscommon Rural Design Guidelines,*** le Comhairle Contae Ros Comáin
Arna fhoilsiú ag: Comhairle Contae Ros Comáin

(a) Pléigh an ráiteas thuas go mionchruinn.

(b) Mol **trí** threoirlíne don chleachtas is fearr a chuirfeadh chun cinn an t-athchóiriú nó an t-athoiriúnú ar roinnt de na bhfoirgneamh atá againn cheana féin in Éirinn.

Níl aon ábhar scrúdaithe ar an leathanach seo